

مرکز نشر و کتابخانه مرکزی

مقاله نویسی از پایان نامه / رساله

هادی هراتی

دکتری علم اطلاعات و دانش شناسی

پاییز 1402

گلیم هر چه در آب بماند ...

مباحثی که به آن خواهیم پرداخت:

✗ انگیزه نوشتن

✗ پیش نیاز نوشتن

✗ استخراج مقاله از پایان نامه (گام‌ها)

✗ بخش‌های یک مقاله

✗ راهکار عملی و بررسی یک تجربه

✗ نکات مهم در تدوین و ارسال مقاله به نشریات

چرا این کارگاه؟

- ارزش نوشتن و نشر (با توجه به شرایط شخصی، اجتماعی و حرفه ای)
- جایگاه مقاله تحقیقی در تولید و نشر دانش
 - پر کردن فضاهای خالی در تحقیقات
 - رشد آگاهی های انسان
 - توسعه ایده های نو
 - توسعه پژوهش های بیشتر
- افزایش توان در تالیف و نشر
- افزایش پویایی در حرفه
- مطرح کردن اندیشه های خود
- زحمتی که کشیده شده چرا به بهترین نحو به بار ننشیند؟

انگیزه شما از نوشتن مقاله:

- پذیرفته شدن در جوامع علمی
- مطرح کردن خود و کسب شهرت حرفه ای
- نیاز به کسب ترفیع و ارتقاء
- نیاز به پایان بردن یک فرایند/کسب مدرک
- نیاز به مادیات و کسب درآمد
- نیاز به ادای دین و مشارکت در پیشبرد دانش

پیش‌نیاز نوشتن مقاله:

- انگیزه و خواست قوی
- اعتماد به نفس
- مطالعه کافی
- برنامه ریزی زمانی و توجه به آن
- قراردادن خود در جایگاه خواننده و داور
- اطمینان لازم از اهمیت و ارزش مقاله (بازخورد داوران دفاع)
- بیان حرفی تازه و یا رویکردی جدید
- آرامش و تمرکز

استخراج مقاله از پایان نامه

(شش گام عملی)

گام اول: مقدمات اولیه

- تعیین يك برنامه (جدول) زمانی برای انجام کار
- انتخاب نشریه هدف
- بررسی الگوی برخی مقاله های نشریه هدف
- نوشتن یک فهرست از بخشهای مورد نظر مقاله
- جست و جوی عمیق تر برای یافتن منابع مرتبط تر و اطلاعات زمینه ای بیشتر
- مشورت با يك یا دو صاحب نظر

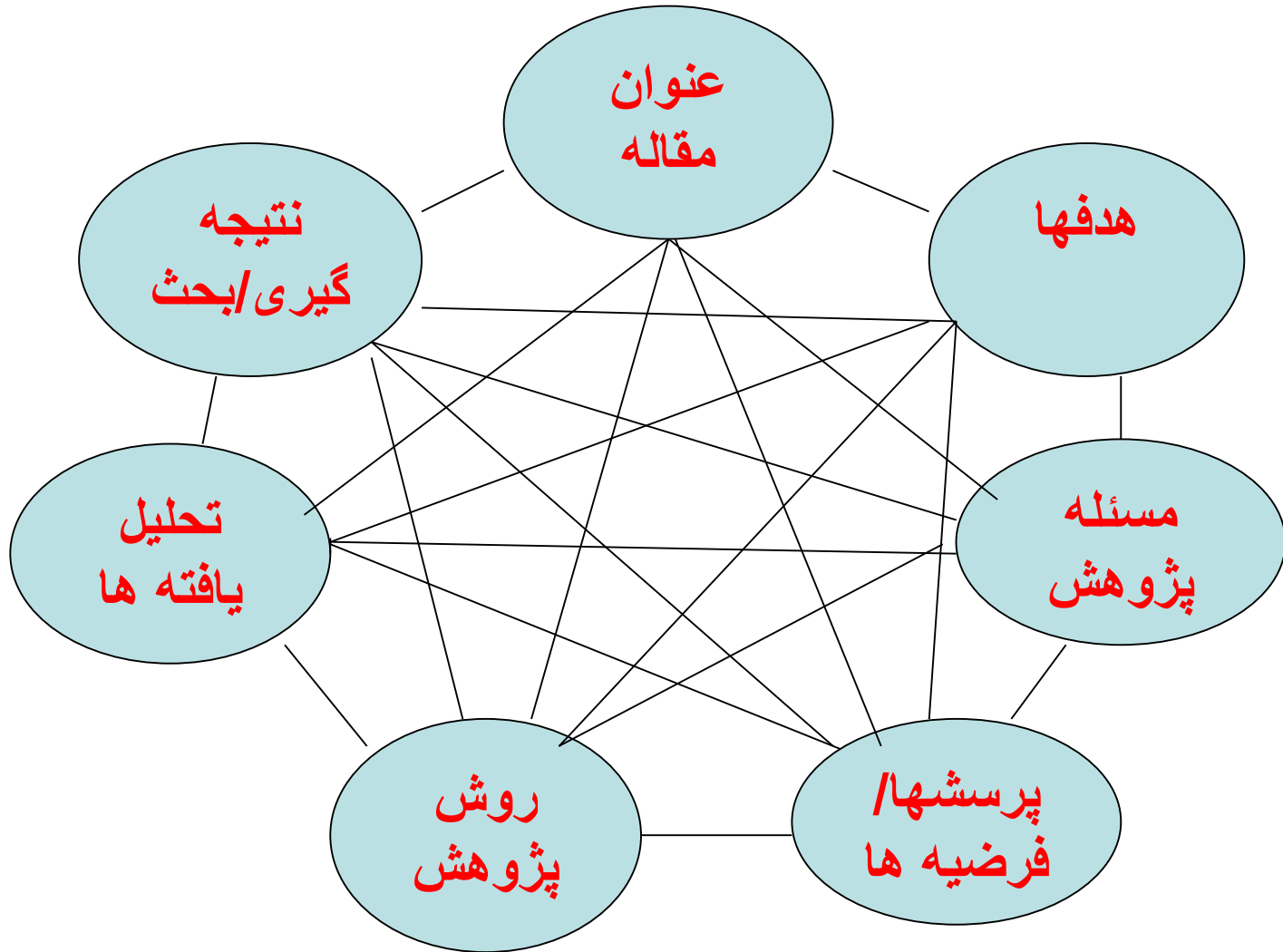
گام دوم: تدوین نسخه اولیه مقاله

- خود را کاملاً درگیر استخراج مطالب و غرق در نوشتن کنید (کپی از متن اصلی برای هر مقاله)
- معیارهای ارزیابی را از همان ابتدا در نظر بگیرید
- به درست نوشتن، درست استناد کردن و .. اهمیت بدهید
- زیاد نقل قول نکنید
- مطالبی را بنویسید که در چارچوب مسئله، هدفها و موضوع مقاله باشد
- پیشینه‌ها را در هم ادغام کنید (چند استنادی) و پایان‌نامه‌ای ننویسید.

گام دوم: تدوین نسخه اولیه مقاله

- سبک نگارش (زبان مورد استفاده در پاراگرافها، جمله ها، ...)
- استنادهای درون متنی
- پانویسها
- توجه به ساختار
- ارتباط همه قسمتها با هم و انسجام

انسجام و یکپارچگی محتوایی مقاله

گام سوم: نوشتن چکیده اولیه

- چکیده را بر اساس یکی از روشهای استاندارد مورد نظر **نشریه هدف** تهیه کنید

- **چکیده ساختارمند**

- **چکیده بدون ساختار**

گام چهارم: مرور متن اولیه و اصلاح آن (تهیه نسخه دوم)

■ کنار گذاشتن مقاله برای يك مدت مشخص (يكی دو روز، يك هفته ...)

■ تهیه يك نسخه چاپی از متن اولیه

■ بلند خواندن مقاله و توجه به روانی متن

■ حذف واژه ها، جمله ها و یا پاراگرافهاي غير ضروري

■ توجه به هدف، چارچوب و گستره مقاله

■ توجه به یکدستی و انسجام متن و استنادهاي درون متني

تصحیح و بازنگری اولین دست نوشته:

- آیا تمام قسمت های مقاله بدرستی توصیف شده اند؟
- آیا به تغییراتی کلی و اساسی نیاز است؟
- آیا شیوه بیان، رسا و کافی است؟
- آیا تمام متن نوشته شده لازم است حفظ شود؟ (آیا نمی توان مقاله را کوتاه تر کرد؟)
- آیا نمی توان هیچ یک از شکلها و یا جداول را حذف و یا درهم ادغام نمود؟
- آیا قسمت های متن در جای صحیح و درست خود قرار گرفته اند؟
- آیا توالی پاراگرافها صحیح است؟
- آیا همه آثاری که در فهرست منابع آمده اند در متن استفاده شده اند و برعکس؟

گام پنجم: انتخاب عنوان نهایی، گویا و مناسب

- عنوان گویا، دربرگیرنده عناصر یا متغیرهای اصلی

- موضوع یا مسئله اصلی

- جامعه مورد بررسی

- رویکرد پژوهشی

- گستره جغرافیایی

- دامنه زمانی

نمونه عنوان‌های مقاله فارسی:

1. **ارائه** چارچوبی برای سیستم مدیریت دانش در محیط رایانش ابری و وب ۲.۰
2. **ارائه** چارچوبی برای تبیین شایستگی‌های مدیر ارشد دانش با روش فراترکیب
3. **بررسی** نقش اعتماد و وابستگی بر عملکرد سیستم‌های اطلاعاتی در فرایند تسهیم دانش در فاوای شهرداری شیراز
4. **تدوین** چرخه یکپارچه جهت اجرای مدیریت تجربه در سازمان‌ها
5. از پیاده سازی معماری سرویس گرا تا چابکی سازمان با رویکرد مدلسازی

نمونه عنوان‌های مقاله انگلیسی:

1. The **dance** of change in libraries a case study of FUM libraries merger in Iran.
2. The **dance** of knowledge management strategies in libraries: The case of the libraries of the Iranian universities of medical science
3. Productivity **Story** of the Iranian Librarians: Assessing the Impact of Knowledge Management and Emotional Intelligence
4. What do **experts say** about the conditions affecting customer knowledge management in academic libraries? An integrated perspective
5. **Innovation** in using IT: understanding the impact of knowledge absorptive capacity on academic librarians

گام ششم: ارسال مقاله به نشریه

- آشنایی با اصول مکاتبه و ارتباط علمی
- شناخت انواع مجلات و رویکرد آنها
- آشنایی با سامانه وبی مجلات
- شناخت پیشینه آنها (محورها، گرایشها، محدودیتها، فرمت، فرایند داوری، مدت زمان داوری، ملاحظات دیگر)

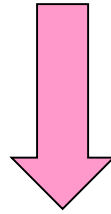
بخش‌ها و ساختار

مقاله پژوهشی

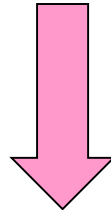
بخشهای معمول یک مقاله پژوهشی:

- عنوان
- نام نویسنده/نویسندگان
- سمت نویسندگان (افلیشن)
- نشانی ها
- چکیده و کلیدواژه ها
- متن (مقدمه، بیان مسئله و ضرورت پژوهش، هدف - مرور پیشینه نظری و پژوهشی - سئوال و یا فرضیه - روش تحقیق - مدل مفهومی پژوهش - یافته ها - بحث و نتیجه گیری)
- منابع (و پیوست ها)

Paragraph 1, 2, ...
What we know

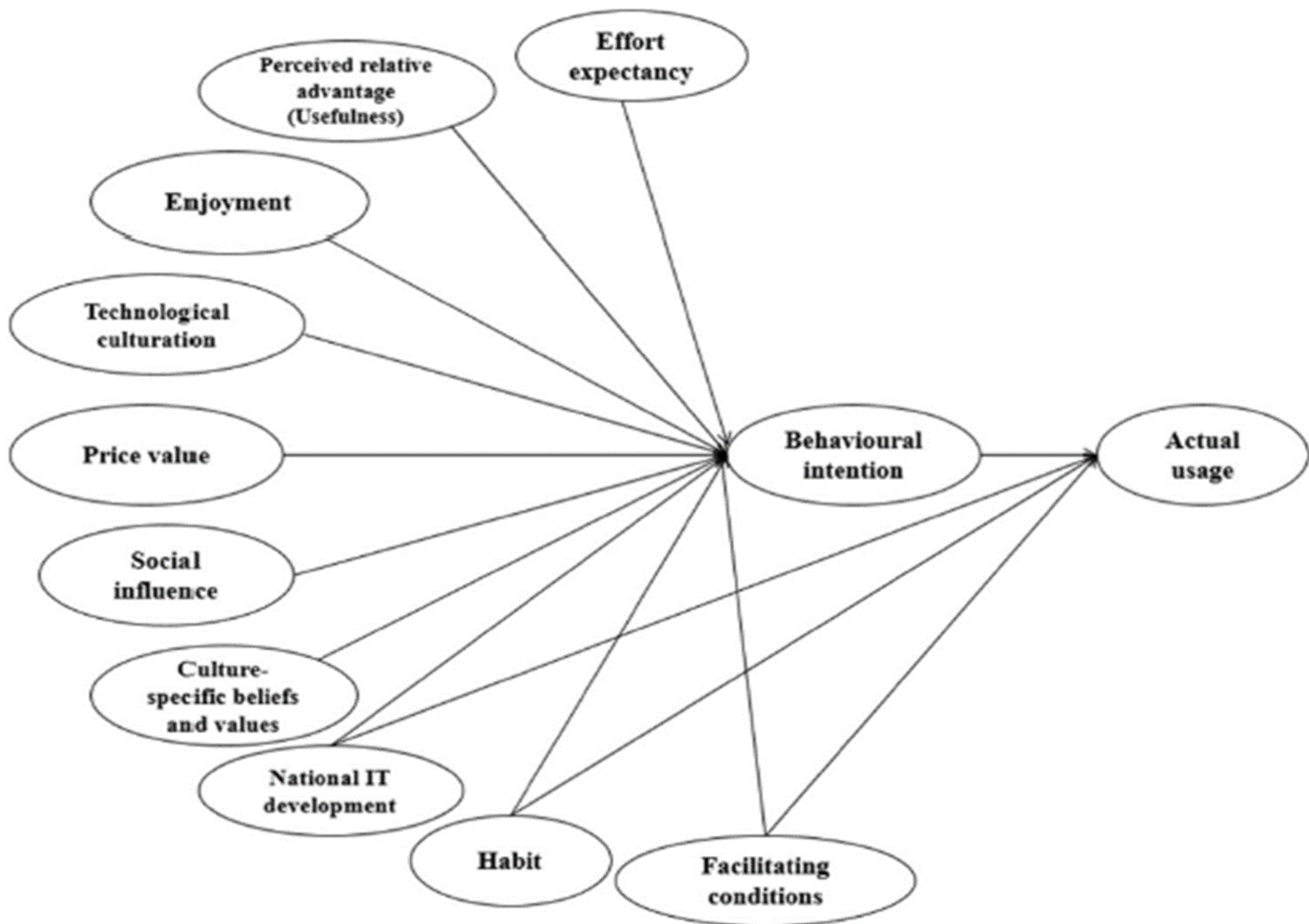
Paragraph ...
What we don't know

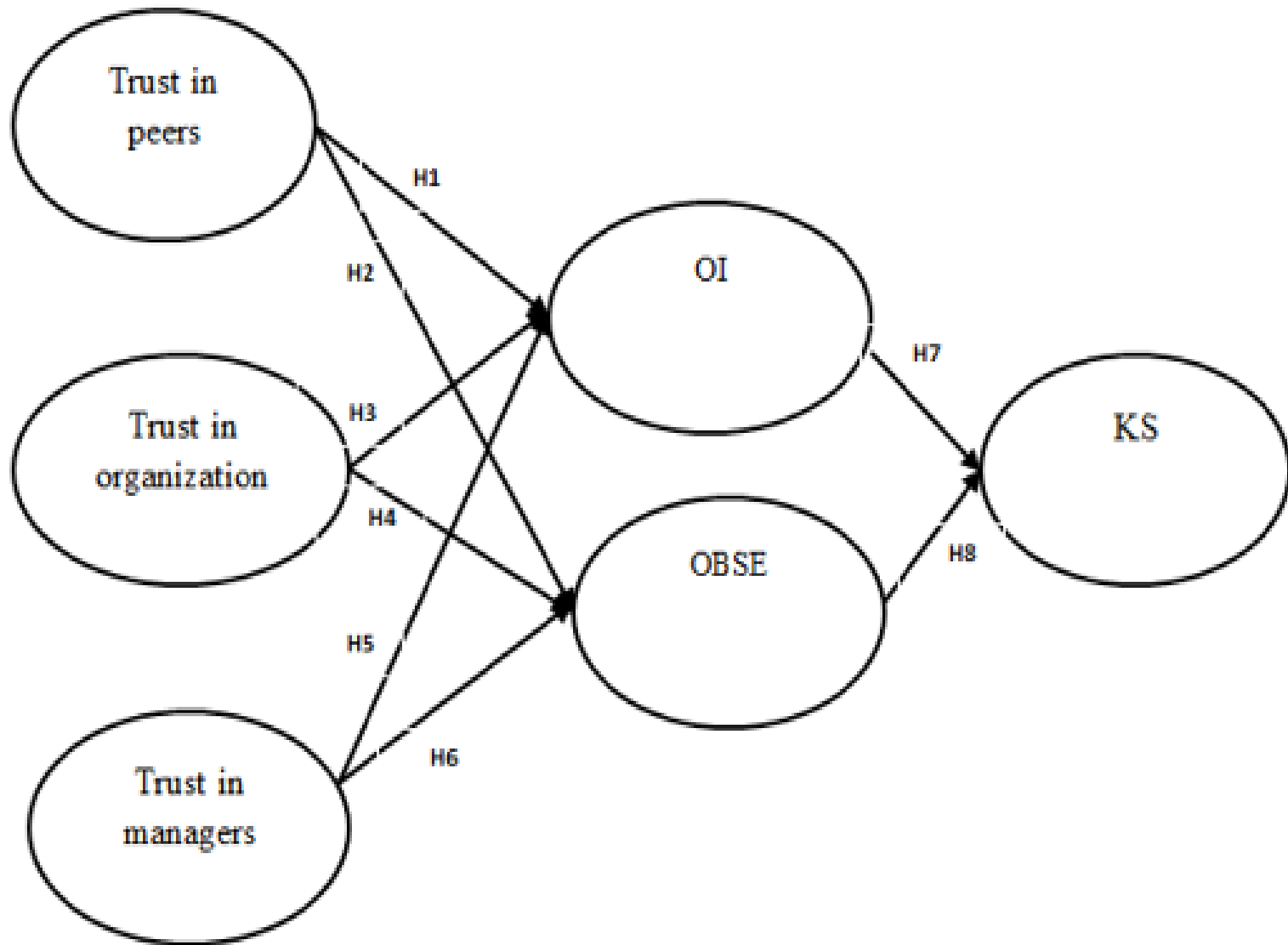

Paragraph ...
Why we did this study

روش پژوهش:

- نوع تحقیق (کاربردی، بنیادی، توسعه ای)
- جامعه مورد بررسی
- روش نمونه‌گیری (تصادفی ساده، تصادفی منظم، خوشه ای، گوله برفی و ...)
- ابزار گردآوری داده‌ها (پرسشنامه، مصاحبه، مشاهده، ...)
- روایی و پایایی ابزار گردآوری داده‌ها
- آزمون‌های آماری مورد استفاده
- ارائه مدل مفهومی پژوهش

بحث و نتیجه‌گیری:

- جمله اول، اشاره به **هدف** کلی پژوهش یا اشاره به **محتوای** پژوهش
- جمله دوم، اشاره به **تعداد فرضیه‌ها** و سوال‌ها و **تعداد تایید** یا **رد** شده
- درجملات میانی (سوم)، اشاره به هر یک از فرضیه‌ها یا سوال‌ها، ارائه خلاصه‌ای از **یافته** هر فرضیه، **مقایسه** یافته با نتایج پژوهش‌های پیشین، ارائه **علت‌های** احتمالی شباهت یا تفاوت‌ها، اشاره به **برجستگی‌های** پژوهش

پیشنادهای پژوهشی:

- پیشنهادی کاربردی پژوهش

- پیشنهادی برای پژوهش‌های آتی

رویکرد و سبک نگارش فعل‌ها در مقاله:

چکیده و خلاصه مقاله: زمان **گذشته**

مقدمه: زمان **حال**

مرور پیشینه: زمان **گذشته** و یا **گذشته نقلی**

روش‌شناسی پژوهش: زمان **گذشته**

تحلیل داده‌ها: زمان **گذشته** و **حال**

نتیجه‌گیری و بحث: زمان **گذشته** و **حال**

واقعیتها و تعمیم دادن: زمان **حال**

واژه‌ها و عبارتهای طلایی قابل استفاده:

○ واژه‌های آغاز بحث:

یکی از مهمترین مسائلی که ... در آغاز قرن بیست و یکم... با گسترش وب...

○ واژه‌های ارتباطی، اتصال، پیگیری و تداوم بحث:

بنابراین ...، به همین دلیل، بررسی عوامل موثر بر...، ضروری به نظر می‌رسد، بدیهی

است که...، همان‌گونه که...، در همین راستا...، از آنجا که...، بدین جهت، نظر به این

که...، با این وجود...، پیش از آن که...، همواره...، بر طبق...، بر اساس...، پیامد عمده این

تحولات آنست که...، در ارتباط با ...

واژه‌ها و عبارتهای طلایی قابل استفاده:

○ واژه‌های مقایسه‌ای (برقراری تشابه):

نظیر اسمیت (1998)، لنکستر (2002) اعتقاد دارد که..

در همین راستا، اسمیت (1998) این فرضیه را مطرح کرد که....

مانند اسمیت (1998)، لنکستر (2002) نیز...

در این زمینه، تشابه زیادی میان دیدگاههای صاحب نظرانی چون وجود دارد

به همین نحو، پژوهشهای اسمیت (1998) و لنکستر (2002) رویکرد یکسانی را در

ارزیابی ... نشان می‌دهد

بر پایه همین رویکرد و نظریه، ...

واژه‌ها و عبارتهای طلایی قابل استفاده:

○ واژه‌های مقایسه‌ای (برقراری تضاد):

در مقایسه با اسمیت (1998),

بر خلاف اسمیت (1998), لنکستر (2002) به عوامل دیگری اشاره دارد

در مقابل,

علی‌رغم آن‌که...

از سوی دیگر... از دیدگاه دیگر, ... اما از جهتی, با این حال,

○ واژه‌های تشکیک:

باید این سؤال را مطرح که جای تعجب آن‌که پرسشی که به ذهن می‌رسد

آن‌که... مشخص نیست که اسمیت (1998) چگونه

واژه‌ها و عبارتهای طلایی قابل استفاده:

○ واژه‌های نتیجه‌گیری:

در نتیجه،

در مجموع،

در پایان،

بر مبنای پیش‌گفته

حاصل کلام آن که ...

می‌توان نتیجه گرفت که....

کوتاه سخن آن که

تعداد مقاله استخراجی از پایان نامه / رساله
(مثال عینی و بیان یک تجربه)

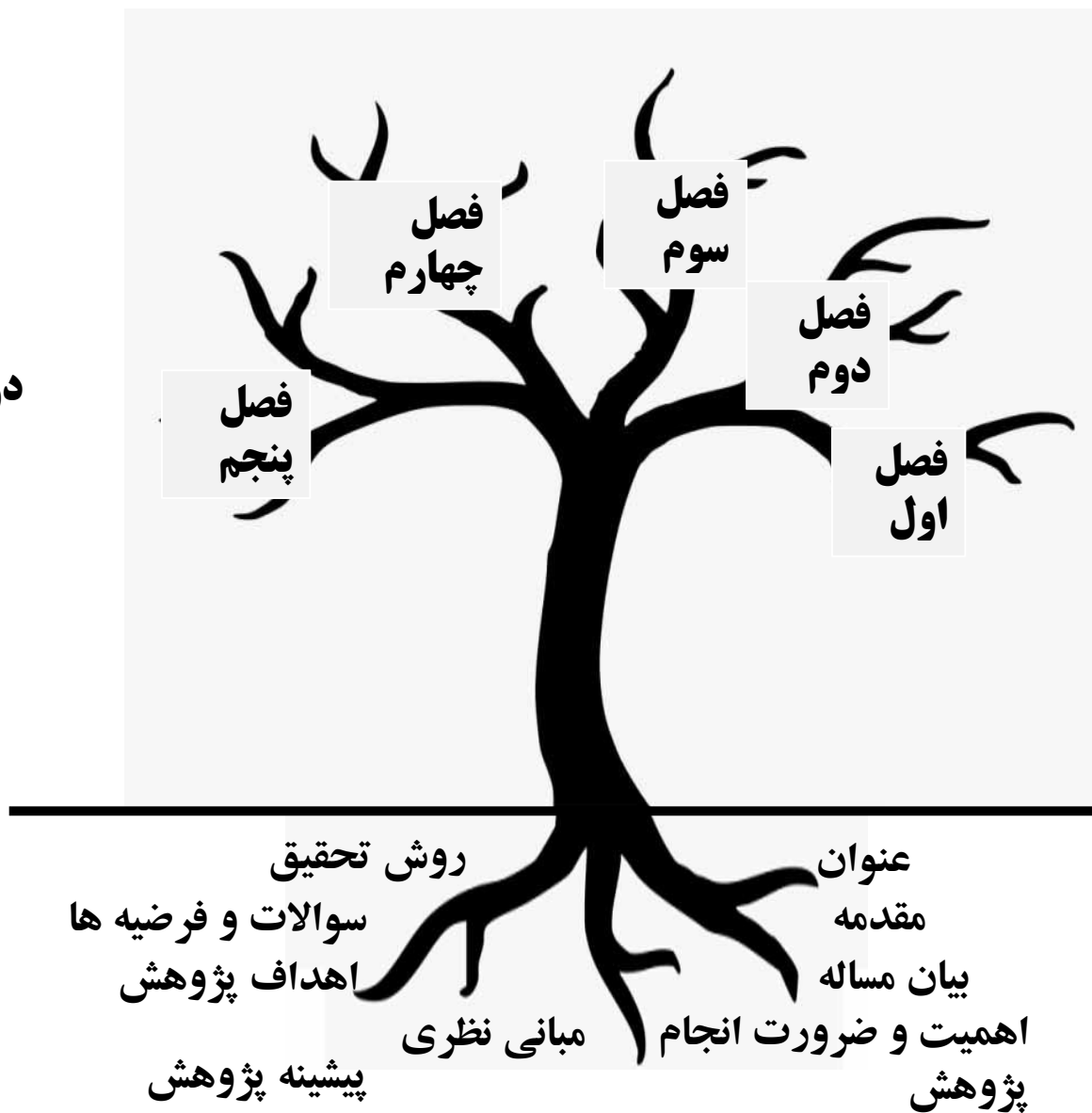
تعداد مقاله از پایان نامه / رساله:

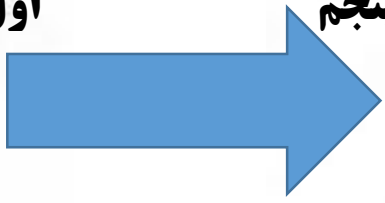
- موضوع پژوهش (محدوده موضوعی، خاص، عام، بین رشته ای)
- جامعه پژوهش
- روش پژوهش
- رویکرد پژوهش: کیفی، کمی، ترکیبی
- تعداد فرضیه ها (متغیرها)
- تعداد سوالات
- **همت و دقت و خلاقیت** پژوهشگر

مثال:

- **عنوان پایان نامه:** بررسی اختلالات رفتاری شایع در دختران فراری شهر لاهور پاکستان در سال ۲۰۱۲
- **مقاله اول:** شیوع اعتیاد در دختران فراری شهر لاهور پاکستان در سال ۲۰۱۲
- **مقاله دوم:** شیوع دزدی در دختران فراری شهر لاهور پاکستان در سال ۲۰۱۲
- **مقاله سوم:** شیوع تن فروشی در دختران فراری شهر لاهور پاکستان در سال ۲۰۱۲

درخت پایان نامه
(رساله)

نمونه عنوان رساله دکتری:

• عنوان: بررسی تاثیر بسترهای سه گانه فرهنگ اطلاعاتی، رفتار استفاده از اطلاعات و عوامل شناختی- اجتماعی بر رفتار اشتراک دانش در جوامع دانشگاهی

مقاله‌های پیشنهادی دیگر: رفتار استفاده از اطلاعات ، عوامل جمعیت‌شناختی

• عنوان: واکاوی رضایتمندی کاربران به هنگام کار با موتور جستجوی گوگل بر پایه نظریه های اضافه بار شناختی، اضافه بار انتخاب، توجه انتخابی و اصل کمترین کوشش

مقاله‌های پیشنهادی دیگر: اضافه بار شناختی، توجه انتخابی، اصل کمترین کوشش، عوامل جمعیت‌شناختی

بررسی یک تجربه:

عنوان رساله دکتری:

عوامل مؤثر بر رفتار استفاده برنامه‌ریزی نشده کاربران

کتابخانه‌های دانشگاهی: رویکرد ترکیبی

خروجی های حاصل از این رساله:

1. Factors affecting the unplanned use behavior of academic libraries users: Towards an axial coding pattern (JCR, Q2)
2. A model of planned and unplanned information seeking behavior (JCR, Q3)
3. عوامل مؤثر بر رفتار استفاده برنامه ریزی نشده کاربران از منابع و خدمات کتابخانه های دانشگاهی (علمی- پژوهشی)
4. شناسایی عوامل مؤثر و تدوین الگوی پیشنهادی برای رفتار برنامه ریزی نشده کاربران در استفاده از منابع و خدمات کتابخانه های دانشگاهی: مطالعه ای ترکیبی (علمی- پژوهشی)
5. رابطه عوامل جمعیت شناختی و رفتار برنامه ریزی نشده کاربران کتابخانه های دانشگاهی (علمی- پژوهشی)
6. تأثیر عوامل فرهنگی و اجتماعی بر رفتار برنامه ریزی نشده کاربران کتابخانه های دانشگاهی (علمی- پژوهشی)
7. بررسی تأثیر شبکه های اجتماعی بر رفتار برنامه ریزی نشده کاربران در استفاده از منابع و خدمات کتابخانه های دانشگاهی (همایش ملی شبکه های دانش، تهران: دانشگاه الزهرا)
8. اهمیت توجه به رفتارهای برنامه ریزی نشده مراجعه کنندگان در محیط های کتابخانه ای (علمی- تخصصی)

Factors affecting the unplanned use behavior of academic libraries users

Towards an axial coding pattern

Hadi Harati and Fatemeh Nooshinfard

Department of Knowledge and Information Science,

Islamic Azad University, Science and Research Branch, Tehran, Iran

Alireza Isfandyari-Moghaddam

Islamic Azad University, Hamedan Branch, Hamedan, Iran, and

Fahimeh Babalhavaeji and Nadjla Hariri

Department of Knowledge and Information Science,

Islamic Azad University, Science and Research Branch, Tehran, Iran

Factors
affecting the
unplanned use
behavior

Received 17 May 2018
Revised 29 August 2018
5 October 2018
3 December 2018
6 January 2019
Accepted 8 January 2019

Abstract

Purpose – The purpose of this paper is to identify and design the axial coding pattern of the factors affecting the unplanned use behavior of users of the academic libraries and information centers.

Design/methodology/approach – The study as an applied research with a qualitative approach employed the grounded theory. The data collection tool was a deep and semi-structured interview. The interviews data were analyzed and coded during three stages of open, axial and selective coding using the MAXQDA 10 qualitative analysis software. The research population consisted of faculty members and experts in three areas of library and information science, management and psychology. Using the combined targeted sampling method (targeted and then the snowball), 12 subjects were selected as the sample size.

Findings – According to the research findings, the factors affecting the unplanned behavior of users in the use of academic libraries resources and services were identified as factors related to technology, environmental factors, information resources, information services, human resources, individual features, time position factor, cultural factors and social factors. Accordingly, the axial coding pattern of this type of behaviors was designed.

Research limitations/implications – The research limitations include the lack of theoretical basis related to the unplanned behavior issue in the field of library and information science and the lack of full familiarity of most of the experts in the field of library and information science with this topic. These factors lead to the necessity of explaining the subject under discussion.

Originality/value – The unplanned behavior of clients can be utilized to persuade users to use the information resources and library services so that the costs spent on their preparation and collection will be justifiable. The current research addressed this aspect of the unplanned information-seeking behavior.

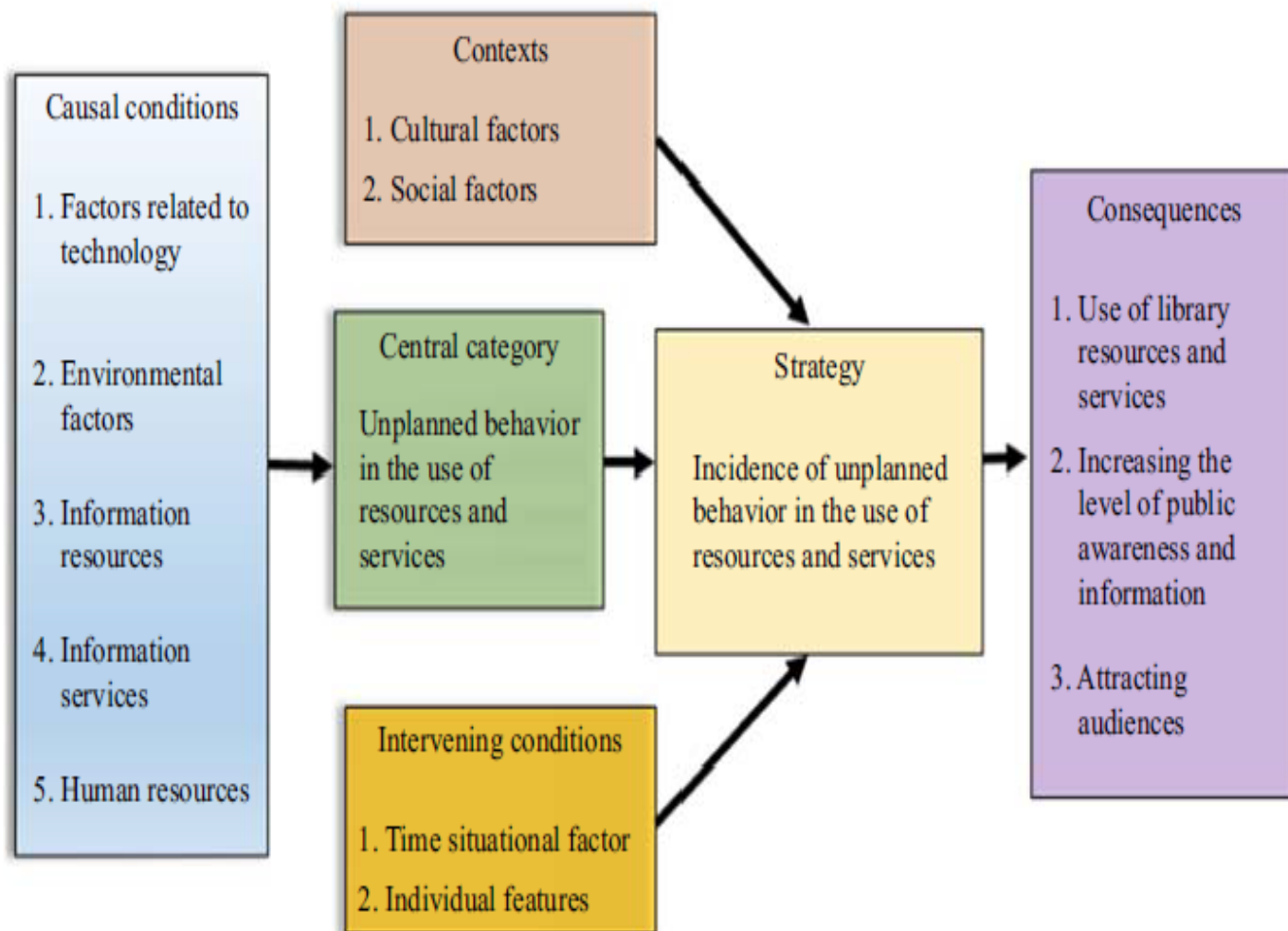
Keywords User studies, Academic libraries, Grounded theory, Information-seeking behaviour, Unplanned behaviour, Unplanned behaviour coding pattern

Paper type Research paper

Introduction

The most important goal of collecting and organizing the resources and planning services at an academic library is to disseminate the resources and services. Thus, focusing merely on the collection and organization of resources and services, even based on the needs of the visitors, appears to be insufficient. Libraries require more accurate information about the behavior of clients and customers by understanding the attitudes of clients and realizing their ultimate goal of disseminating information to provide a more conducive context for

Factors affecting the unplanned use behavior

Figure 2.
The axial coding pattern of the unplanned behavior in the use of academic libraries

A model of planned and unplanned information-seeking behaviour

Journal of Information Science
1–10
© The Author(s) 2023
Article reuse guidelines:
sagepub.com/journals-permissions
DOI: 10.1177/01655515231196390
journals.sagepub.com/home/jis

Hadi Harati

Knowledge and Information Science, Information Center and Central Library, Ferdowsi University of Mashhad, Iran

Alireza Isfandyari-Moghaddam

Department of Knowledge and Information Science, Islamic Azad University, Iran

Abstract

The main purpose of this article is to present a model for information-seeking behaviour with an emphasis on unplanned and planned behaviour of users in using library resources and services. The working method was that, reviewing the literature and previous information behaviour models, such as Wilson, Ellis, Kuhlthau, and Dervin models, this article proposes a novel model of information-seeking behaviour for library users. Our model of information-seeking behaviour was developed by combining the existing models of planned information-seeking behaviour with the focus on the factors affecting unplanned rather than planned behaviour of users in accessing resources or services. Our proposed model for information-seeking behaviour of clients has two main parts. The first part planned behaviour resulting from a problem or a certain information need according to which the user seeks to find information in a planned manner. The second part deals with unplanned behaviour shaped by a hidden or uncertain information need. Finally, both types of behaviour can result in the discovery, extraction, collection and use of information.

Keywords

Information-seeking behaviour model; information-seeking behaviour; unplanned behaviour; unplanned information-seeking behaviour.

1. Introduction

The ultimate purpose of collecting and organising information resources by libraries is to disseminate them. In this regard, the community of librarians exhibits actions and behaviours when using library resources and services. These

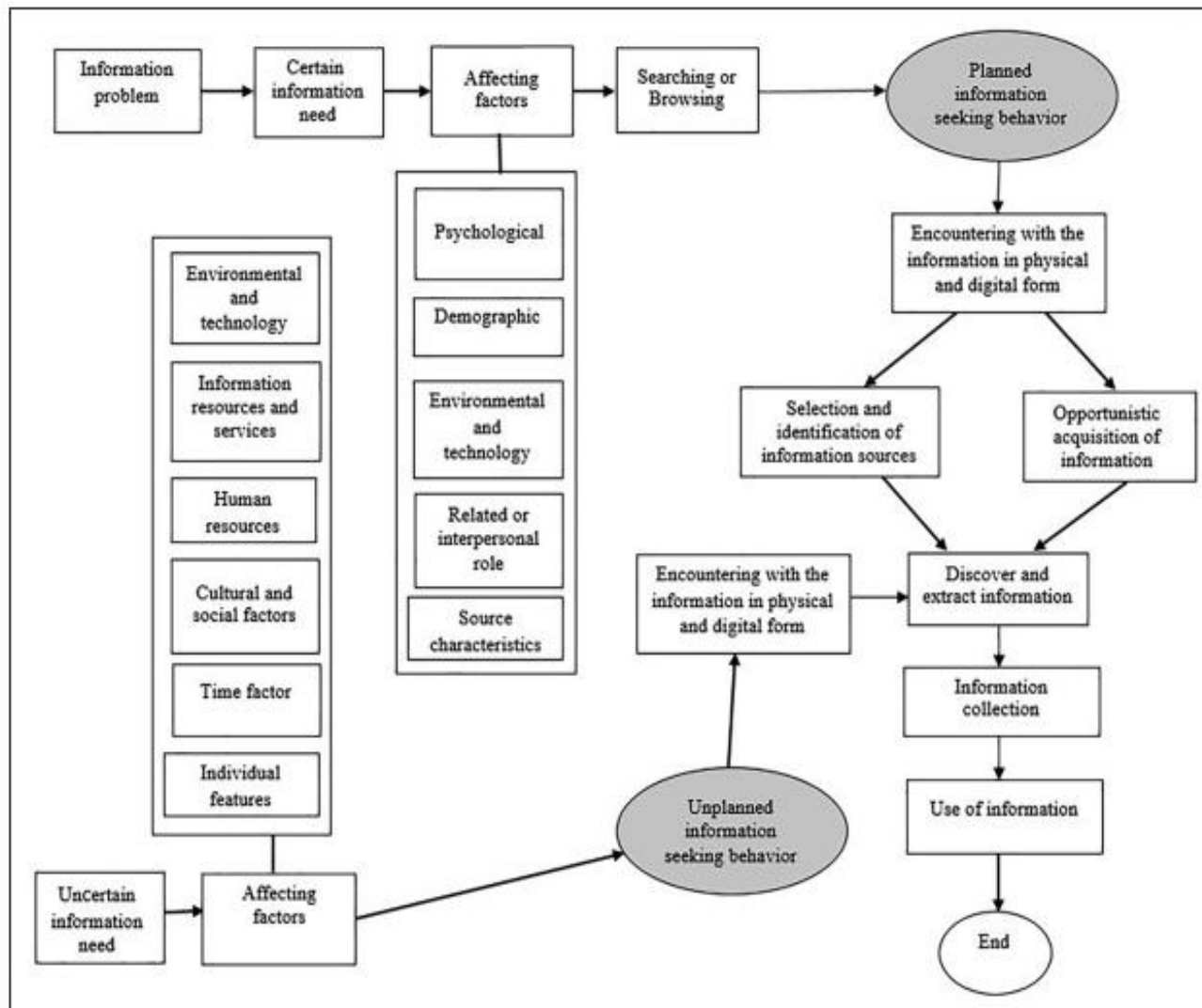

Figure 7. The proposed model of information-seeking behaviour.

عوامل مؤثر بر رفتار استفاده برنامه‌ریزی نشده کاربران از منابع و خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی

هادی هراتی: دانشجوی دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
فاطمه نوشین فرد: دانشیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)
nooshinfard@srbiau.ac.ir

علیرضا اسفندیاری مقدم: دانشیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، واحد همدان، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران
فهیمة باب‌الحوایجی: دانشیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
نجلا حریری: استاد، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

زمینه و هدف: هدف اصلی این پژوهش، سنجش عوامل مؤثر بر رفتار استفاده برنامه‌ریزی نشده کاربران از منابع و خدمات کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی دانشگاهی است.

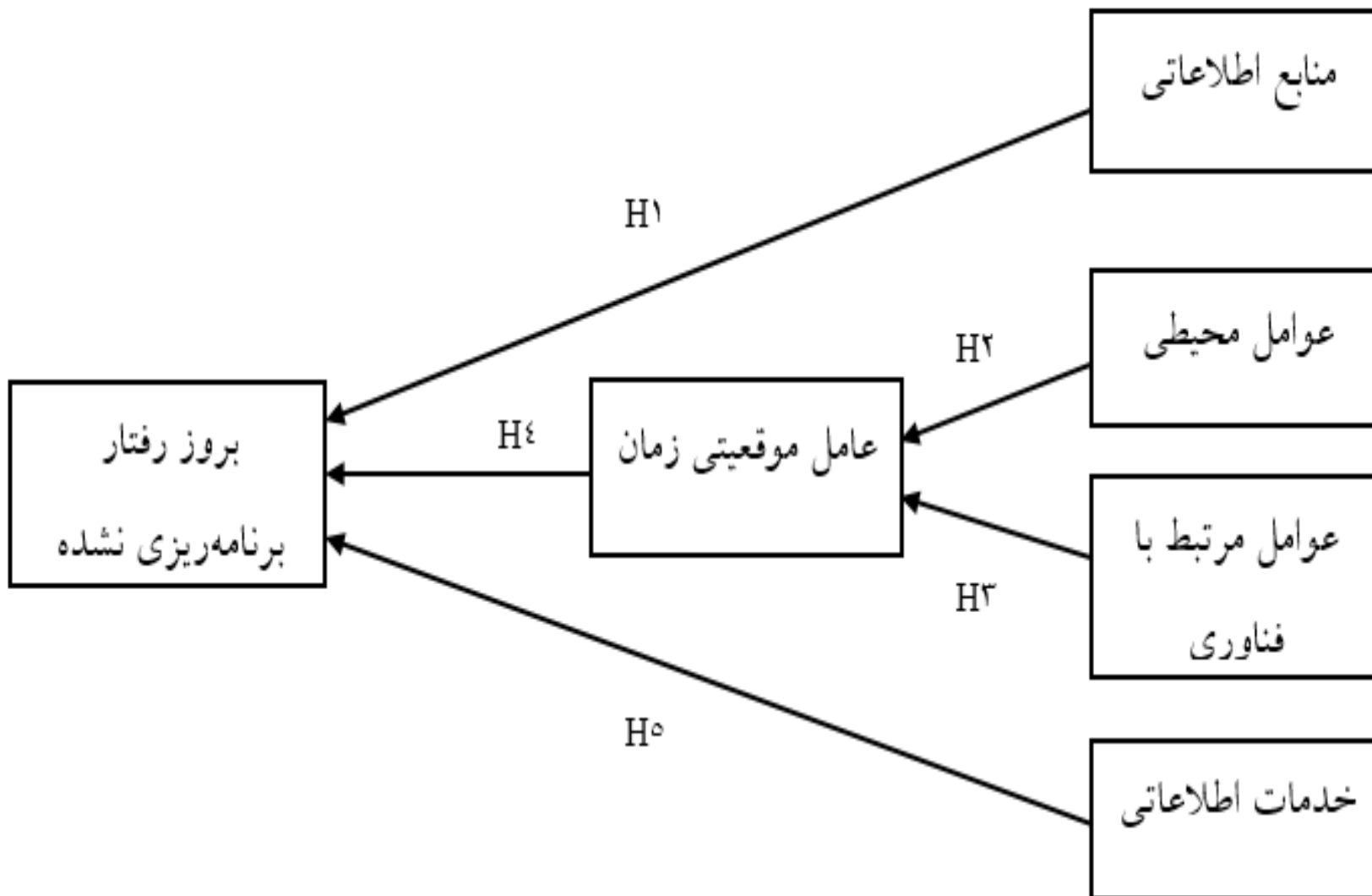
روش پژوهش: پژوهش حاضر به‌لحاظ هدف از نوع کاربردی است که با روش توصیفی-پیمایشی انجام شده است. جامعه پژوهش شامل دانشجویان عضو کتابخانه‌های مرکزی دانشگاه‌های قردوسی مشهد، شهیدچمران اهواز، تبریز، شیراز و پردیس دانشگاه تهران بودند که پس از تعیین روایی و پایایی پرسشنامه با استفاده از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای متناسب با حجم جامعه و در داخل هر طبقه به‌صورت تصادفی، تعداد ۷۰۰ پرسشنامه توزیع و ۶۵۳ پرسشنامه مبنای تحلیل قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل مسیر و نرم‌افزار لیزرل استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد، عوامل محیطی و عوامل مرتبط با فناوری از طریق عامل موقعیتی زمان بر بروز رفتار برنامه‌ریزی نشده دانشجویان در استفاده از منابع و خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی تأثیرگذار هستند. همچنین منابع اطلاعاتی و خدمات اطلاعاتی به صورت مستقیم یا غیر مستقیم تأثیر معناداری بر بروز این نوع از رفتارها ندارند.

نتیجه‌گیری: کتابخانه‌ها باید به‌متنظر استفاده بهینه و مؤثر از منابع و خدمات خود به عوامل مؤثر بر رفتار برنامه‌ریزی نشده مراجعان به خصوص عواملی که تأثیر آنها اثبات شد، از جمله «عوامل محیطی»، «عوامل مرتبط با فناوری» و «زمان در دسترس» توجه ویژه‌ای داشته باشند. نتیجه توجه به این عوامل، استفاده بیشتر از منابع و خدمات کتابخانه‌ها، جذب مخاطب و افزایش سطح آگاهی و اطلاعات عمومی مراجعان خواهد بود.

کلیدواژه‌ها: رفتار برنامه‌ریزی نشده، رفتار اطلاع‌یابی، کتابخانه‌های دانشگاهی، عوامل محیطی، عوامل مرتبط با فناوری

دریافت: ۱۳۹۷/۴/۱۴
پذیرش: ۱۳۹۷/۷/۱۰

هراتی، هادی؛ حریری، تجلا؛ اسفندیاری مقدم، علیرضا (۱۳۹۹). شناسایی عوامل مؤثر و تدوین الگوی پیشنهادی برای رفتار برنامه‌ریزی نشده کاربران در استفاده از منابع و خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی: مطالعه‌ای ترکیبی. پژوهشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۱۰(۱)، ۸۰-۱۰۲.

شناسایی عوامل مؤثر و تدوین الگوی پیشنهادی برای رفتار برنامه‌ریزی نشده کاربران در استفاده از منابع و خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی: مطالعه‌ای ترکیبی

هادی هراتی؛ تجلا حریری؛ علیرضا اسفندیاری مقدم

DOI: [10.22067/riis.v0i0.76766](https://doi.org/10.22067/riis.v0i0.76766)

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۹/۰۲ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۵/۰۹

چکیده

مقدمه: یکی از مسائل مهم در حوزه رفتار مراجعان به کتابخانه‌ها، رفتار برنامه‌ریزی نشده آن‌ها است که می‌تواند نقش تعیین‌کننده‌ای در توسعه میزان استفاده از منابع و خدمات و با افزایش فرهنگ استفاده از کتابخانه‌ها در درون جوامع ایفا کند. از این رو، پژوهش حاضر، با هدف شناسایی عوامل مؤثر بر رفتار برنامه‌ریزی نشده کاربران در استفاده از منابع و خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی به منظور ارائه الگوی پیشنهادی انجام شده است.

روش‌شناسی: پژوهش حاضر به لحاظ هدف از نوع کاربردی است که با رویکرد ترکیبی (کیفی-کمی) و با استفاده از روش نظریه‌پردازی زمینه‌ای در بخش کیفی و روش پیمایشی-تحلیلی در بخش کمی انجام شده است. ابزار گردآوری داده‌های بخش کیفی مصاحبه عمیق و تبیه ساختاریافته و بخش کمی پرسشنامه محقق ساخته بود. جامعه پژوهش در بخش کیفی را اعضای هیئت علمی و صاحب‌نظران سه حوزه موضوعی کتابداری و اطلاع‌رسانی، مدیریت و روانشناسی تشکیل دادند که با روش نمونه‌گیری هدفمند ترکیبی (هدفمند و سپس گلوله برفی) تعداد ۱۲ نفر به عنوان حجم نمونه انتخاب شدند. جامعه پژوهش در بخش کمی دانشجویان عضو کتابخانه‌های مرکزی دانشگاه‌های فردوسی مشهد، شهید چمران اهواز، تبریز، شیراز و پردیس دانشگاه تهران بودند و حجم نمونه ۶۰۰ نفر تعیین گردید. تجزیه و تحلیل و کدگذاری داده‌های مصاحبه‌ها با استفاده از نرم‌افزار تحلیل

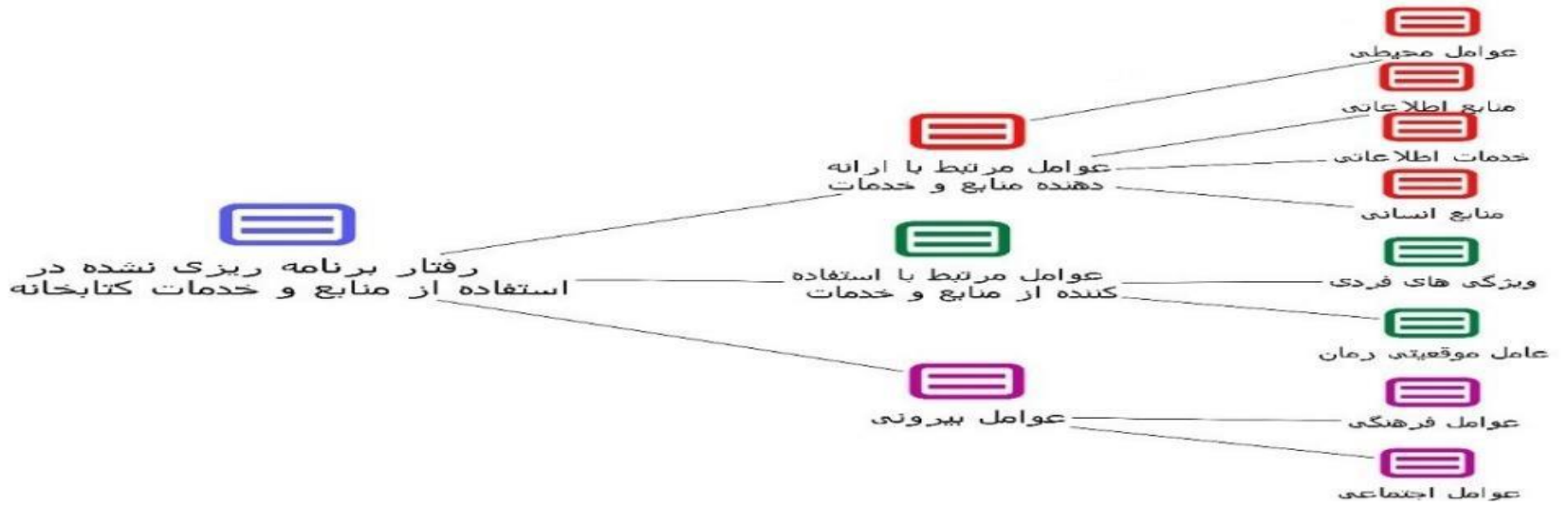
۱ دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه فردوسی مشهد، مرکز اطلاع‌رسانی و کتابخانه مرکزی،

harati-ha@ferdowsi.um.ac.ir

۲ استاد گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی (نویسنده مسئول)، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران،

n-hariri@srbiau.ac.ir

۳ دانشیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، واحد همدان، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران ali.isfandyari@gmail.com

رابطه عوامل جمعیت‌شناختی و رفتار برنامه‌ریزی نشده کاربران کتابخانه‌های دانشگاهی

مقالات آماده انتشار، پذیرفته شده، انتشار آنلاین از تاریخ 18 اسفند 1397 **XML**

نوع مقاله: علمی پژوهشی

شناسه دیجیتال (DOI): 10.22055/SLIS.2019.27555.1539

نویسندگان

هادی هراتی¹؛ فهیمه باب‌الحوایجی²؛ تجلا حریری³

¹ کارشناس ارشد / مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد

² دانشیار گروه علوم ارتباطات و دانش‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران.

³ استاد گروه علوم ارتباطات و دانش‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران.

چکیده

هدف: هدف این پژوهش، بررسی رابطه بین عوامل جمعیت‌شناختی و رفتار برنامه‌ریزی نشده کاربران در استفاده از منابع و خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی است.

روش پژوهش: پژوهش حاضر کاربردی است که به روش پیمایشی انجام شده است. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه بود. برای سنجش روایی پرسشنامه از روایی صوری و محتوایی و به‌منظور تعیین پایایی پرسشنامه از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شد. جامعه پژوهش شامل دانشجویان عضو کتابخانه‌های مرکزی دانشگاه‌های فردوسی مشهد، شهید چمران اهواز، تبریز، شیراز و پردیس دانشگاه تهران شامل 69351 نفر بودند. پس از تعیین حجم نمونه به تعداد 382 نفر بر اساس جدول کرجسی و مورگان، جهت گردآوری داده‌ها از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای و در داخل هر طبقه به‌صورت تصادفی استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS استفاده شد.

یافته‌ها: بر اساس یافته‌های پژوهش، سن، مقطع تحصیلی و میزان مراجعه دانشجویان به کتابخانه‌های دانشگاهی رابطه معناداری با رفتار برنامه‌ریزی‌نشده آن‌ها در استفاده از منابع و خدمات این نوع از کتابخانه‌ها دارد. همچنین تفاوت معناداری بین جنسیت، دانشگاه محل تحصیل و گروه تحصیلی دانشجویان با رفتار برنامه‌ریزی‌نشده آن‌ها در استفاده از منابع و خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی وجود نداشت.

نتیجه‌گیری: کتابخانه‌های دانشگاهی باید به‌منظور استفاده بهینه و مؤثر از منابع و خدمات، جذب مخاطب و افزایش سطح آگاهی و اطلاعات عمومی مراجعان به عوامل جمعیت‌شناختی مؤثر بر رفتار برنامه‌ریزی نشده مراجعان توجه ویژه‌ای داشته باشند.

مقالات آماده انتشار

شماره جاری

شماره‌های پیشین نشریه

دوره 25 (1397)

دوره 24 (1396)

دوره 23 (1395)

دوره 22 (1394)

دوره 21 (1393)

فرضیه‌های پژوهش:

1. بین **جنسیت** و رفتار برنامه‌ریزی نشده کاربران در استفاده از منابع و خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی رابطه معناداری وجود دارد.
2. بین **سن** و رفتار برنامه‌ریزی نشده کاربران در استفاده از منابع و خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی رابطه معناداری وجود دارد.
3. بین **دانشگاه محل تحصیل** و رفتار برنامه‌ریزی نشده کاربران در استفاده از منابع و خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی رابطه معناداری وجود دارد.
4. بین **مقطع تحصیلی** و رفتار برنامه‌ریزی نشده کاربران در استفاده از منابع و خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی رابطه معناداری وجود دارد.
5. بین **گروه تحصیلی** و رفتار برنامه‌ریزی نشده کاربران در استفاده از منابع و خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی رابطه معناداری وجود دارد.
6. بین **میزان مراجعه به کتابخانه** و رفتار برنامه‌ریزی نشده کاربران در استفاده از منابع و خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی رابطه معناداری وجود دارد.

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

نویسندگان

هادی هرانی¹؛ فاطمه نوشین فرد²؛ علیرضا اسفندیاری مقدم³؛ فهیمه باب الحوائجی⁴؛ نجلا حریری⁵

¹دانشجوی دکتری علم اطلاعات و دانش شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران، hadiharati77@gmail.com

²دانشیار گروه علوم ارتباطات و دانش شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران، (نویسنده مسئول) nooshinfard@srbiau.ac.ir

³دانشیار گروه علم اطلاعات و دانش شناسی، واحد همدان، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران، ali.isfandyari@gmail.com

⁴دانشیار گروه علوم ارتباطات و دانش شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران، f.babalhavaeji@srbiau.ac.ir

⁵استاد گروه علوم ارتباطات و دانش شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران، n-hariri@srbiau.ac.ir

مقالات آماده انتشار

شماره جاری

شماره‌های پیشین نشریه

دوره 10 (1396)

شماره 40

شماره 39

شماره 38

شماره 37

دوره 9 (1395)

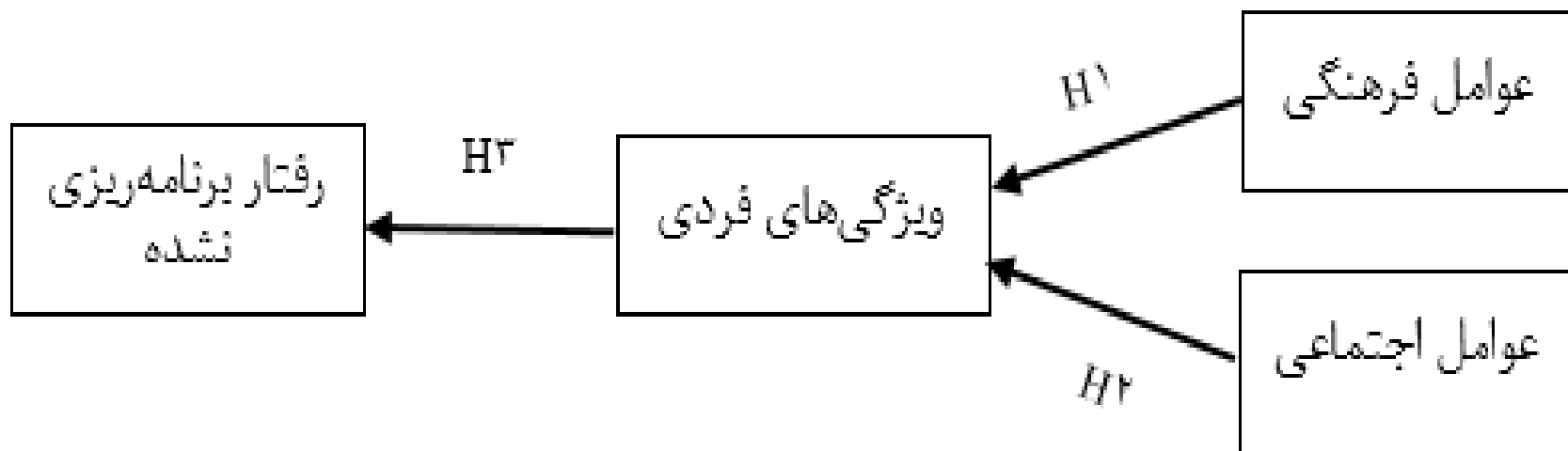
دوره 8 (1395)

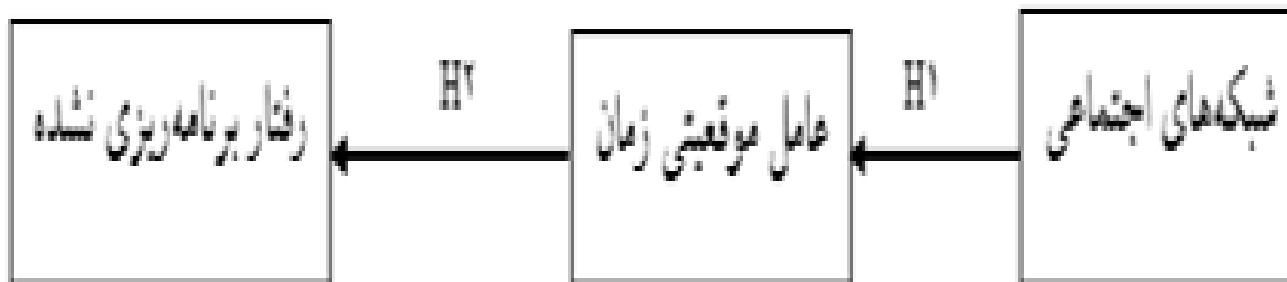
دوره 7 (1394)

چکیده
هدف پژوهش حاضر، سنجش تأثیر عوامل فرهنگی و اجتماعی بر رفتار برنامه‌ریزی نشده کاربران در استفاده از منابع و خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی است که با روش پیمایشی-تحلیلی انجام شده است. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق ساخته بود. جامعه پژوهش شامل دانشجویان عضو کتابخانه‌های مرکزی دانشگاه‌های فردوسی مشهد، شهید چمران اهواز، تبریز، شیراز و پردیس دانشگاه تهران بودند. پس از تعیین روایی و پایایی پرسشنامه با استفاده از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای متناسب با حجم جامعه و در داخل هر طبقه به‌صورت تصادفی، تعداد 700 پرسشنامه توزیع و 654 پرسشنامه مبنای تحلیل قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل مسیر و نرم‌افزار لیزرل استفاده شد. نتایج نشان داد، عوامل فرهنگی با ضریب تأثیر 49/، و عوامل اجتماعی با ضریب تأثیر 86/، از طریق ویژگی‌های فردی کاربران بر رفتار برنامه‌ریزی نشده آنها در استفاده از منابع و خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی تأثیرگذار هستند. همچنین ویژگی‌های فردی کاربران با ضریب مسیر 94/0 تأثیر مستقیم مثبت و معنی‌داری بر رفتار برنامه‌ریزی نشده آنها در استفاده از منابع و خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی دارد. بنابراین، با توجه به ضرایب مسیر به‌دست آمده، تأثیر عوامل اجتماعی بر بروز رفتار برنامه‌ریزی نشده مراجعین در استفاده از منابع یا خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی بیشتر از عوامل فرهنگی بود. براین‌پایه، کتابخانه‌های دانشگاهی باید به‌منظور استفاده بهینه از منابع و خدمات خود به عوامل فرهنگی و اجتماعی و ویژگی‌های فردی مؤثر بر رفتار برنامه‌ریزی نشده مراجعان، توجه ویژه‌ای داشته باشند. نتیجه این توجه، استفاده بیشتر از منابع و خدمات کتابخانه‌ها، جذب مخاطب و افزایش سطح آگاهی و اطلاعات مراجعان خواهد بود.

کلیدواژه‌ها

عوامل فرهنگی؛ عوامل اجتماعی؛ رفتار اطلاع‌یابی؛ رفتار برنامه‌ریزی نشده؛ کتابخانه دانشگاهی

اهمیت توجه به

رفتارهای برنامه‌ریزی نشده مراجعه‌کنندگان

در محیط‌های کتابخانه‌ای

◀ هادی هراتی، دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی، مرکز اطلاع‌رسانی و کتابخانه مرکزی
harati-ha@ferdowsi.um.ac.ir

نکته‌های قابل توجه در تدوین

و ارسال مقاله برای نشریات

نکات مهم در تدوین و ارسال مقاله به نشریات:

● انتخاب **نشریه مناسب** (نبودن در فهرست سیاه، نمایه شدن در پایگاه‌های معتبر)

● مقاله از نظر موضوعی **متناسب** با آن نشریه باشد.

● **نظم** در انتشار و **سرعت** در انتشار/**بازه زمانی** معقول

● **تعهد در پاسخگویی/پیکیری**

● بررسی اعضای **هیات تحریریه** نشریه

نکات مهم در تدوین و ارسال مقاله به نشریات:

توجه به **دستورالعمل** نشریه در نحوه تدوین مقاله

الگوپردازی از ساختار آخرین مقاله‌های منتشر شده در نشریه هدف

وابستگی سازمانی نویسنده، **ایمیل** (سازمانی ارجعیت دارد)

دریافت **نظرات متخصصان موضوعی** و اساتید (پیش‌دوری)

نکات مهم در تدوین و ارسال مقاله به نشریات:

● همکاری گروهی در تدوین مقاله

● استفاده از منابع معتبر و جدید در تدوین مقاله

● پرهیز از شتابزدگی در ارسال مقاله تا زمان اطمینان از درستی آن

● پرهیز از ارسال مقاله به طور همزمان برای چند نشریه

● پیگیری دریافت مقاله توسط نشریه

نکات مهم در تدوین و ارسال مقاله به نشریات:

● انتخاب **عنوان مناسب** (کوتاه 12 تا 15 کلمه، جامع، گویا، جذاب)، عنوان در پیچه ورود به مقاله، تصمیم‌گیری در خصوص مطالعه یا عدم مطالعه، نوشتن حروف اول کلمات با حروف بزرگ در عنوان انگلیسی به جز حروف ربط و اضافه

● **چکیده‌های کوتاه و گویا** (ساختارمند یا بدون ساختار، پرهیز از آوردن مراجع، فرمول و علائم ویژه، راه ورود به مقاله و بیشترین مطالعه)

● **تصمیم‌گیری به موقع و در زمان مناسب** جهت تدوین و ارسال مقاله (از سکه نیفتد)

نکات مهم در تدوین و ارسال مقاله به نشریات:

توجه به نظرات **داوران**، اصلاح موارد تذکر داده شده، **عدم عجله** در پاسخ‌دهی

بیان **دلایل علمی** در صورت عدم موافقت با برخی نظرات داوران، مانداین نمونه‌ها:

- **نظر داور:** بهتر است فرضیه اول و پنجم که تأثیری را بین متغیرها نشان نمی‌دهد و در نتیجه بر نتایج پژوهش تأثیر نمی‌گذارند حذف شوند به عبارتی فرضیه‌ای که رابطه‌ای را نشان نمی‌دهد زائد و بهتر است حذف شود.
- **پاسخ پژوهشگر:** ضمن احترام به نظر داور محترم در پاسخ به این ایراد موارد زیر قابل ذکر است: هدف از ارائه فرضیه چیست؟ آیا قرار است همه فرضیه‌ها تأیید شوند؟ آیا خواننده نباید متوجه این قضیه بشود که از بین عوامل مختلف کدام عوامل تأثیرگذار هستند و کدام تأثیرگذار نیستند؟ یعنی اگر همه فرضیه‌های این پژوهش رد می‌شدند، این پژوهش بی‌ارزش بود؟ ما فرضیه را به این قصد آزمون می‌کنیم که آن را تأیید یا رد کنیم و فرضیه‌هایی که رد می‌شوند همانند فرضیه‌های تأییدشده، مهم و حاوی اطلاعات مفیدی برای خوانندگان هستند. خواننده با مطالعه پژوهش حاضر، علاوه بر فهم عوامل تأثیرگذار، سایر عواملی که تأثیری ندارند را نیز متوجه شده و ممکن است در پی آزمون مجدد آن‌ها در جامعه‌ای دیگر برآید و یا ذینفعان پژوهش متوجه خواهد شد که برای کدام عوامل برنامه‌ریزی بیشتری نموده و کدام عوامل را زیاد مورد توجه قرار ندهند. علاوه بر این در بخش بحث و نتیجه‌گیری مقاله و هنگام مقایسه نتایج پژوهش حاضر با پژوهش‌های پیشین، نیاز است که یافته‌های تأیید نشده پژوهش حاضر را نیز با یافته‌های پژوهش‌های قبلی مقایسه و دلایل احتمالی را بیان کنید. امیدوارم با این توضیحات، ماهیت وجودی فرضیه ۱ و ۵ در این پژوهش، توجیه‌پذیر گردند و گرنه حذف کردن آن‌ها برای نویسندگان راحت است و کاری ندارد ولی ضمن احترام به نظر داور محترم، این امر به‌دوراز یک کار پژوهشی مطلوب است. با این حال منتظر اعلام نظر نهایی شما هستیم. با سپاس فراوان

• **نظر داور:** پژوهش **هیچ سؤالی نداشته** است؟ معمول این است که یا فقط سؤال داریم و یا سؤال و فرضیه را هم زمان داریم.

• **پاسخ پژوهشگر:** ضمن احترام به نظر داور محترم، اینکه پژوهشی فقط فرضیه داشته باشد اشکالی ندارد زیرا همان طور که داور محترم فرمودند این مورد معمول است ولی قانون نیست که حتماً پژوهش باید سؤال داشته باشد. من برای پژوهشی که فقط فرضیه داشته باشند خیلی جستجو نکردم ولی برای نمونه **در آخرین شماره منتشر شده همین نشریه محترم** دو مقاله زیر هستند که فقط فرضیه دارند. (مشخصات مقاله‌ها ذکر گردد).

- نظر داور: هر چه **پیشینه** در این قسمت آمده است مناسب تر است که در بخشی بعد از پرسش ها و فرضیه ها قرار گیرد. به جای این در قسمت مقدمه و بیان مسئله بهتر است به مبانی نظری پرداخته شود.

- پاسخ پژوهشگر: ضمن احترام به نظر داور محترم، بر اساس **ساختار نشریه** مبانی نظری، بیان مسئله و پیشینه پژوهش به ترتیب قبل از پرسش ها و فرضیه ها و همه در مقدمه آمده اند. **مقالات جاری نشریه** نیز از این ساختار پیروی کرده اند.

- نتیجه: **انتشار مقاله**

نکات مهم در تدوین و ارسال مقاله به نشریات:

● مقاله خوب است ولی **عدم رعایت نگارش** درست باعث رد مقاله می شود.

● مقاله خوب است ولی **عدم رعایت هر کدام از موارد بالا** باعث رد مقاله می شود.

● در نهایت، در صورت عدم پذیرش مقاله، دوری از **ناامیدی**، **اصلاح** نظرات داوران

و **ارسال** به نشریه بعدی.

- Informacios Tarsadalom-JCR Q4-Hungary
- Information & culture- JCR Q4-United States
- Information Development- JCR Q3-United Kingdom
- Information Discovery and Delivery- JCR Q2-United Kingdom
- J OF INFORMATION SCIENCE- JCR Q3-United Kingdom
- Libri- JCR Q4-Germany

مهمترین معیارهای داوری مقالات:

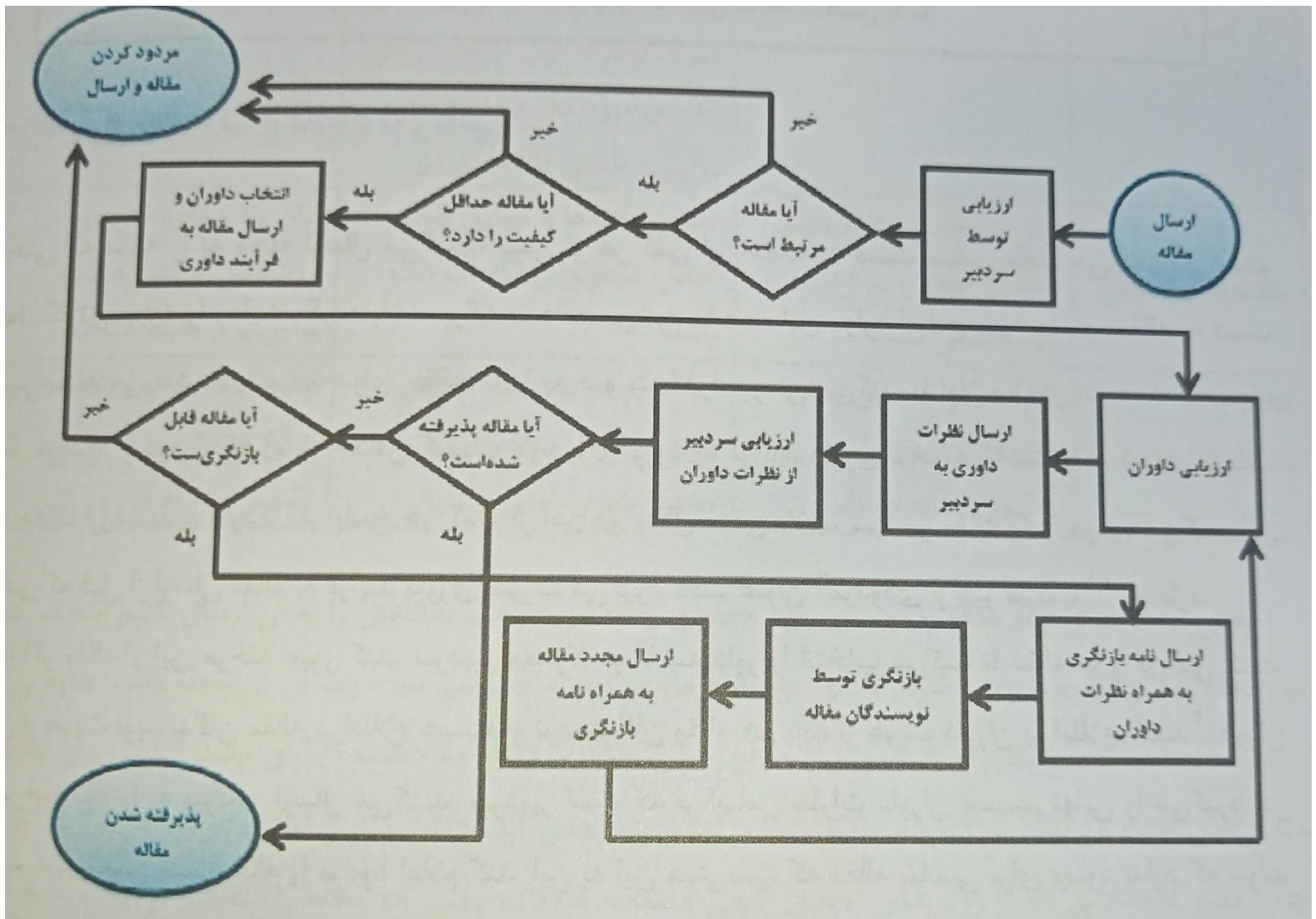
- **Novelty** نوآوری
- **Originality** اصالت
- **Quality** کیفیت
- **Usefulness** سودمندی
- **Effectiveness** اثربخشی

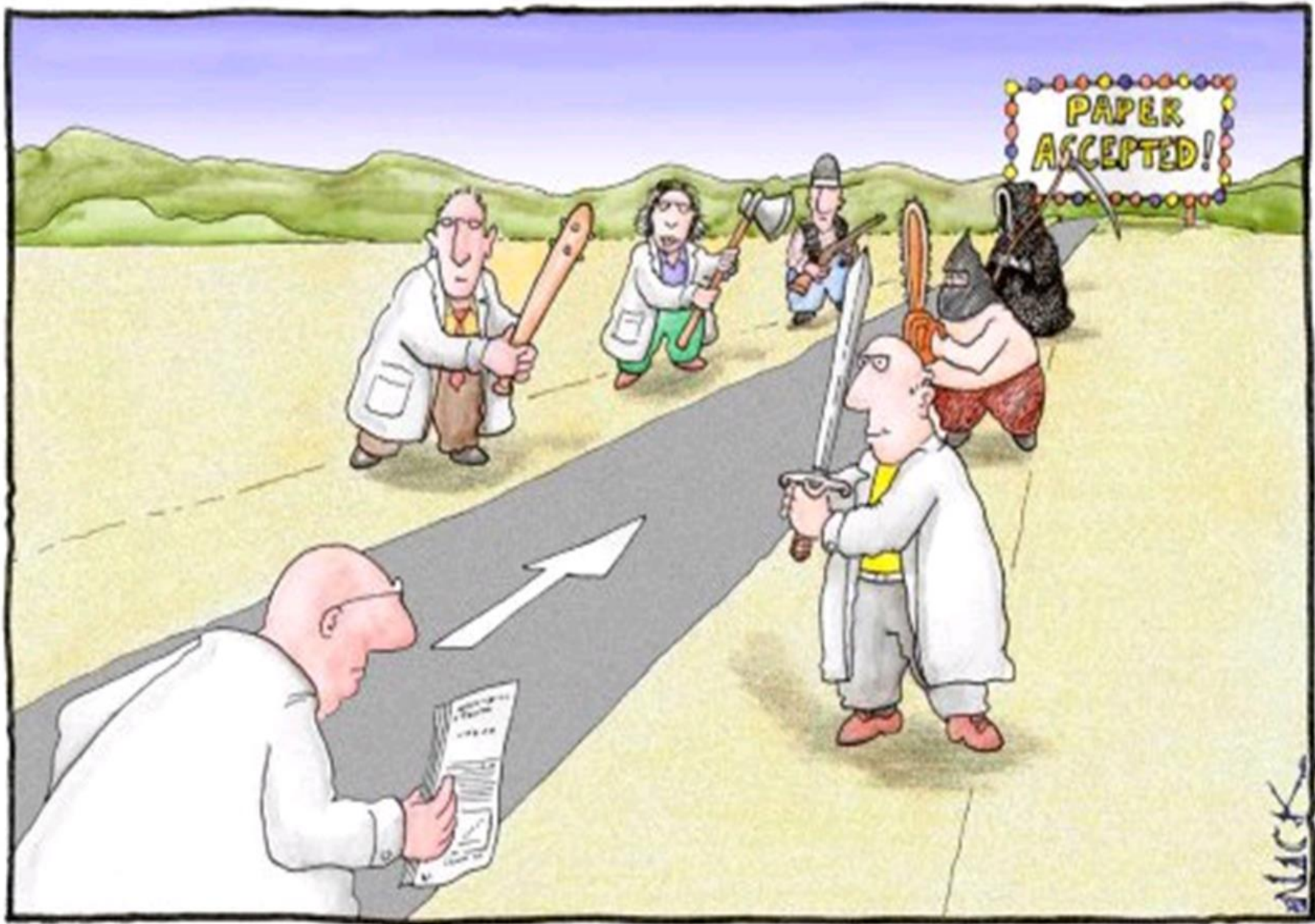
ایرادهای رایج از نظر سردبیران و داوران:

- انتخاب مجله اشتباه
- عدم پیروی از الگوی مجله
- نبود مبانی نظری
- طولانی بودن مقاله
- نگارش نامطلوب (سبک, گرامر, ابهام, عدم توجیه درست, تعمیم ناپذیری...)

اشتباهات رایج نویسنده:

- نادیده گرفتن منابع کلیدی
- استناد به منابع بدون استفاده واقعی از آنها
- ساختار غیرمنطقی مقاله (دنبال کردن مطلب سخت است)
- عدم توجیه روش یا غیرقابل فهم بودن آن
- تحلیلهای نادرست و ناکافی
- بازنمودن نادرست یافته ها در بحث
- نامشخص بودن مشارکت و دانش افزایی نویسنده

پس از انتشار:

● مقاله خود را دسترس پذیر کنید. از طریق:

حضور فعال در شبکه‌های اجتماعی از جمله Academia و Researchgate

ایجاد پروفایل در سرویس‌هایی مثل Google Scholar ، ResearcherID ،
ORCID

● در کنار مقاله علمی پژوهشی، ترویجی هم بنویسید، مجلات عمومی، روزنامه‌ها،
خبرگزاری‌ها، سخنرانی برای مخاطبان...

● نقد بر آثار دیگران بنویسید

● در گروه‌های بحث تخصصی حضور فعال داشته باشید

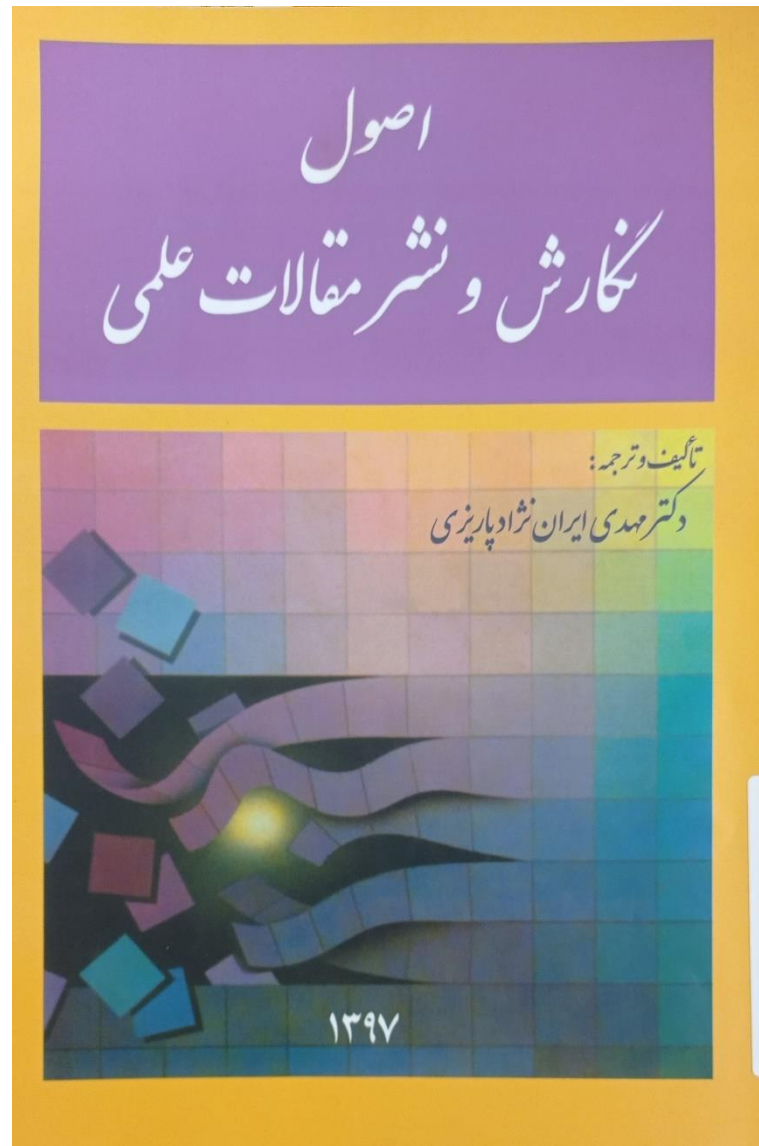
منابع استفاده شده:

1. جمالی مهموئی، حمیدرضا. کارگاه مقاله نویسی ISI. تهران: دانشگاه خوارزمی، ۱۳۹۳.
2. فتاحی، رحمت‌الله. کارگاه مقاله نویسی. مشهد: دانشگاه فردوسی، ۱۳۹۷.
3. هراتی، هادی، نکته‌های کاربردی پژوهشی برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی: از انتخاب موضوع تا دفاع از پایان‌نامه / رساله. تهران: کتابخانه فرهنگ، ۱۳۹۸.

منابع پیشنهادی:

منابع پیشنهادی:

منابع پیشنهادی:

آرنگر

Practical Learning for Writing Scientific Papers

آموزش کاربردی
نگارش مقالات علمی

Journal of Structures
Already a Subscription member? Login here

TECHstreet gives you more delivery and format options than any other source.

PN
۴۵۰۰
/ ۴۶
۱۸۲

مهندس محمد کریمی

مهندس محمد حسین دیده بان

پرسید، بخوانید و بنویسید

پرسید، بخوانید و بنویسید

پرسید، بخوانید و بنویسید

تا همواره موفق باشید